

אלו נערות פרק שלישי כתובות

לב.

עין משפט גר מצוה

יא א מיי פ"ב מבלט
נערה הלכה יא טור
ד"ה ע"ב ט"ו
יא ב מיי פ"ג מהל' מוצל
ומוק ה' ד ופ"ב
מהל' נערה ה' יא טור
שם טו"ש ע"מ ס"י טב
ספיק לו:
ב ג מיי פ"ב מהל' נערה
ה' יא ט"ב ספיק ע"מ ע טור
ד"ה ע"ב ע"מ:
כא ד מיי פ"ח מהל'
נערה הלכה ד ספג
ע"מ קי טור ע"מ ס"י לח:

תוספות ר"ד

אמר עולא ל"ק כאן
באחותו נערה כאן באחותו
בוגרת אחותו נערה דאיכא
קנס משלם ולא ל"ק.
בוגרת דליכא קנס ל"ק פ"י
המורה מתני' דהכא
בנערה. ומתני' דמכות
בבוגרת. אלמא קסבר
עולא כל היכא דאיכא
ממון ומלקות ממונא
משלם ומילקי לא ל"ק
דגמיר לה מחובל בחבירו
ומעדים זוממין דממונא
וממונא משלם כדכתיב ר"ק
חובל בחבירו איכא מלקות
בלא יסוף פ"ן ויסיף.
וממונא משלם כדכתיב ר"ק
שבתו יתן ואפי' אתרבי
מני עדים זוממין נמי
(במה) מצונו דאיכא ממון
דכשר זמן ומלקות מלא
תענה:

(א) [נספחים עו. טוטה טו:
מכות ד: ד:] (ב) [לקמן לט:].
(ג) [ע"ב, טו:] (ד) [דברים טו:],
(ה) [שמות כו:] (ו) [ע"ב, טו:]
(ז) [נראה איכא דאמתי'
לא קפיד ליה הא דמשלם
דהא רבי קרא חייב לאוין
וכתיבות דמשלמין אלף
אהיה מתני' קפיד ליה
אמאי לוקה דמשמע ליה
דליידי התם דנערה דומיא
דמתני' ומיהו איכא לומר
דפריך אמתי' אמאי משלם
בחיוב כתיבות דכ"פ ר"י
בסמוך. ח"ן, טו] (ח) [ורש"ל
מני לא אוקמי כדכ"פ
משום חייב כתיבות ור"י
דאמר מלקי ל"ק כ"י דסבר
ממונא קפיד דאי חומרא
ובי אמורי אמור השתא
א"ש דקאמר מ"ל הא
דע"כ מדעתי' חד לחייב
כתיבות נפקא ליה בעלמא
דממונא משלם ולא ל"ק
ולפי תוספתא דגמיר תחת
אכטרין קרא לחייב עשה
דל' ללא הא קרא ה"ו
דכ"פ תחת ליקרא אחימי
ואידך לחייב כתיבות. מ"ן,
(ט) מ"י כ"י, טו] (י) ה"ה
עיקר חיובא דא ע"י הכאה
שמעתי' שאלו ואלה ל"ת
זה מעשה. לשון רש"י,

מחני' באחותו נערה. דאיכא קנס וסבירא ליה דממונא משלם ולא
לקי והיה למכור דלוקה דלוקה לה קנס: **בושה ופגם.** דגבי קנס
הוא דבעינן נערה אבל בושה ממונא הוא: **ופגם.** כאילו היא שפחה
נמכרת בשוק כמה פיסתה מדמיה להשיאה לעבד שיש לרבו קורת רוח
הימנו כדלקמן (דף מ:). והא דבזוגרת
נמי איכא: **בושה.** שאין לה בושה
דמיא למכור בשוק נמי אין לה: **והא**
איכא פגם. דהכי תגן בזמתי' (ט)
המפחה נותן בושה ופגם וקנס מוסקי'
עליו האונס שנותן את הצער: **במפוסה.**
דאין לה צער כדאמרי' לקמן בפירקין
(ד' לט:). פקחות שבהן אומרות מפוסה
אין לה צער: **ביוסומה.** שקנסה ובושתה
ופגמה שלה: **ומפוסה.** מיון שהכל שלה
אין כאן חיוב ממון דהא עבדא מדעתה
ואחולי אחלה גביה: **שוטה לא גרסי'.**
דבפוסת נמי אין שום חיוב ממון
במפוסה יתומה: **קסבר עולא.** דלוקי
מתני' דמכות בזוגרת ולא חוקמה
למתני' דהכא בשלל התרו בו שמעת
מינה אפי' אתרו ביה נמי ממונא
משלם ולא ל"ק: **חובל בחבירו.** איכא
מלקות דלא יוסקי' (דברים סה) וממונא
משלם כדכתיב (שמות כג) שבתו יתן
ואפילו אתרו ביה נמי מרבי' ליה לקמן
בשמעתי' בהדיא לתשלומין: **מה לנובל**
בחיובו. דין הוא לידון בזמון שהוא
חמור ממלקות שכן יש בו חומר אחר:
שחיב צממשה דברים. נוק צער ריפוי
שבת ובושה: **ואי ממונא לקולא הוא.**
וא"ת ממון קל מן המלקות ואין זו
תשובה שהשבנו דכ"ש בעלמא מה זה
שחמור להחמיצו צממשה דברים נדון
בבלה בשתי חובין שבהן ק"ו לשאר
חייבי ממון הקלן שידונו בזמון הקל
איכא למיפסק מה לנובל בחיובו שכן

וקיימא לן דאינו לוקה ומשלם אמר עולא
לא קשיא כאן באחותו נערה כאן באחותו
בוגרת אחותו בוגרת נמי הא איכא בושה
ופגם בבושה והא איכא יצערא במפוסה
השתא דאתית להכי אפי' תימא אחותו נערה
ביתומה ומפוסה אלמא קסבר עולא כל
היכא דאיכא ממון ומלקות ממונא משלם
מילקא לא ל"ק מנא ליה לעולא הא גמר
מחובל בחבירו מה חובל בחבירו דאיכא
ממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא
ל"ק אף כל היכא דאיכא ממון ומלקות
ממונא משלם מילקא לא ל"ק מה לחובל
בחבירו שכן חייב בחמשה דברים ואי
ממונא לקולא שכן הותר מכללו בבית דין
אלא גמר מעדים זוממין מה עדים זוממין
דאיכא ממון ומלקות ממונא משלם מילקא
לא ל"ק אף כל היכא דאיכא ממון ומלקות
ממונא משלם מילקא לא ל"ק ימה לעדים
זוממין שכן אינן צריכים התראה ואי
לקולא הוא שכן לא עשו מעשה אלא
גמר מתרוייהו מה הצד השהו שבהן דאיכא
ממון ומלקות ממונא משלם מילקא לא
ל"ק אף כל היכא דאיכא ממון ומלקות
ממונא משלם מילקא לא ל"ק מה להצד
השהו שבהן^א שכן יש בהן צד הקל
ממונא לקולא הוא שכן יש בהן צד הקל
אלא

וקיימא לן דאינו לוקה ומשלם. נראה לר"י דלא פריך א' אמתי'
דהתם אמאי לוקה דהא פשיטא דמשכחת לה מלקות בלא
קנס כגון בזוגרת ומפוסה או בעולה אלא אמתיניתין קשיא ליה אמאי
משלם קנס כיון דאיכא מלקות ואפילו בלא אתרו ביה מצינן למימר
דס"ד דמקשה דחייבי מלקות שוגגים
פטורים מן התשלומין ומשני עולא
דמתני' אפילו בזהו דממונא
משלם ולא ל"ק ורבי יוחנן משני
דמייירי בלא התרו בו ואזיל לטעמיה
דלית ליה דחייבי מלקות שוגגים
חייבין בתשלומין: **דאין** לוקה
ומשלם. תימה דפ"ק דמכות (דף ד'
ו) משמע דבקנס לוקה ומשלם
דקאמר אפלוגתא דר' מאיר ורבנן
דמעידין אנו בלא פלוני שחיב לחבירו
מאתים וזו בשלמא רבנן כי טעמייהו
משום רשעה אחת כו' אלא ר"מ מ"ט
גמר ממונא שם רע מה למונא שם
רע שכן קנס קסבר ר"מ עדים זוממין
נמי קנסא משמע דלרבנן לא ילפינן
ממונא שם רע משום דסברי דעדים
זוממין ממונא אבל קנסא ילפינן שפיר
ממונא שם רע דלוקה ומשלם ועולא
גופיה דדחיק הכא לשנויי כאן באחותו
נערה הוא דמסיק התם הכי וליכא
למימר דמבושה ופגם שהן ממון פריך
דהא דממשני כאן באחותו בזוגרת
משמע דלאו מבושה ופגם פריך דא"כ
לא הוה משני מדי' וי"ל כיון דלרבנן
דר' מאיר עדים זוממין לאו קנסא
הוא ולכן לא ילפינן ממונא שם רע
אלא אין לוקין ומשלמין מכדי רשעתו
דהשתא לית לן למילף בכל דוכתי' רע
מעדים זוממין ולא ממונא שם רע
דכל מלקות ילפינן ממלקות דעדים
וזוממין דסמין ליה לאו דחסימה

דארבעים יכנו בעדים זוממין כתיב ולפי שפורש בהן מלקות ילפינן
כולהו לאוי דליהו דומין ללאו דחסימה דסמין ליה וכי היכי דעדים
זוממין אין לוקין ומשלמין בכל עיני זין בזמון זין בקנס דמקרא מלא
דבר הכתוב כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו כו' אפילו
נחייבו קנס כגון בשעה שהעידו טבחו או מכרו שור של גביה הם
או תחריס בשבילם הכי נמי בכל מלקות ועוד מירך ריב"ז דרבנן נמי
מנא סברי דעדים זוממין קנסא ומ"מ לא ילפינן ממונא שם רע
משום דכדי רשעתו משמע בזמון ומלקות אבל לר"מ משום זין
אז דמונא שם רע מוקי כדי רשעתו למיתה ומלקות ומפיק ליה
ממשעותיה אי נמי טעמא דרבנן כדמפרש בירושלמי דמונא שם רע
לדבריהם נמי דחייבו מ"מ לא הוה חידוש כולי האי דע"י דבורה היה נפקד
אלא דמונא שם רע לא איבעד מעשה דבזרו אלף ע"י עדים וכן משמע לקמן (דף נה:)
דאפילו עדים זוממין קנסא אין לוקה ומשלם
קנס דאמר ולרבה דאמר לר"מ חידוש הוא שחידשה תורה בקנס מתני' אמאי מוקים לה
ואמאי לא מוקים לה כו' עקיבא דס"ל פ"ב
קמא דב"ב (דף נה.) עדים זוממין קנסא הוא דלדידיה לא שמעינן דלית ליה מנא
ומשלם אלף משמע דאין שום תנא דסבר לוקה ומשלם
אלא רבי מאיר לחודיה: **א"ל** קסבר עולא כ"י היכא דאיכא ממון ומלקות ממונא
משלם מילקא לא ל"ק. וא"ת מנא ליה להש"ס
דלמא בעלמא סבר דמילקא ל"ק וממונא לא משלם והכא דוקא הוא דמשלם
ממונא דגלי קרא כדאמרינן לעיל (דף נט:). נערה נערה
הנערה ואין לומר כמו שפירש ר"ת דאי ס"ל דבעלמא מילקא ל"ק ולא משלם
הוה ליה לאוקומי מתני' דמכות (דף נ"ג.) נמי באחותו
נערה ובהתרו בו ומתני' בשלל התרו בו אלף ודאי סבר דבעלמא נמי
ממונא משלם ולא ל"ק ובהכי לא הוה מני לאוקומי מתני' דמכות
בזוגרת נערה דאין זה דיוק דאיכא למימר דעולא סבר לה כר"ש
לקיש דלא צעי לשנויי כאן בהתרו בו כאן שלל התרו בו
כדאמרינן לקמן דאין חילוק לדידיה דלית ליה דחייבי מלקות שוגגין
פטורין מן התשלומין זין התרו בו זין לא התרו בו ואי מרבינן
לקנס מקרא בלא התרו ה"ה התרו ונראה לר"י דע"כ ס"ל ממונא
משלם מילקא לא ל"ק מדמרבינן מחד קרא חייבי לאוין ומחד
חייבי כתיבות דאי בעלמא מילקא ל"ק דלמא חד לחייבי עשה
ומחד לחייבי לאוין אע"ג דבעלמא לוקה ואינו משלם א' אבל חייבי כתיבות
לא משום דבעינן אשה שיש בה הויה וכדרבנן דאמרי קדושין
תופסין בחייבי לאוין:

(ט) [ועוד פ"י ר"ת דייק דממונא משלם מדפריך בזוגרת והא איכא בושה ופגם ומשני בשוטה ולא משני לוקה ואינו משלם אלף ודאי סבר דבעלמא נמי ממונא משלם ולא ל"ק וקשה דאין נראה שיהא זה מדברי עולא אלא תלמודא הוא דקאמר ליה ועוד דממיק אלף [ועולא] תחת תחת גמר משמע דבקנס גופיה צעי קרא דממונא משלם ואמאי לא שמעינן מנעיר נערה הנערה ועוד מאי קאמר מנ"ל לעולא תימא דליף בושה ופגם ומקנס דרבי קרא וכו"ת מקנס לא ילפינן ילף מקנס וחובל ועדים זוממין ועוד כיון דאבושה ופגם קאי מאי קאמר בסמוך מה לנובל שכן חייב דב' דברים אטו בושה לאו חובל הוא וכמה עיניי חבלות שאין בהן כל ה' דברים כדאמר בהסובל ומיהו ריב"ס פ"י דהכי פריך מה לנובל שכן פעמים יש בו כל ה' דברים תאמר בלאו דערות אחותך לא תגלה שלעולם אין בו כל ה' דברים ופ"י ר"י נראה עיקר]:
ואי ממונא קולא הוא. וא"ת איתגורי איתגור שידון בקלה דהכי פריך צפרק הנשרפין (סנהדרין דף פ"ה.) גבי מי שנתחייב שמי מיתות וי"ל דשאני הכא דחס רחמנא אממונא של נחבל: **יש בהן צד חמור.** קשה דא"כ לא נלמד עוד מהלך השוה בשום מקום דאכולהו איכא למיפסק או דל חמור או דל קל ונראה לר"י דהכל פריך הכי שכן יש בהן דל חמור משונה כי הוה צד צפרק ד' מיתות (שם דף סו.) מה להלך השוה שבהן שכן משוני גבי דין נשיא וחרש דהכל חמשה דברים שאין לריבין התראה הוה דל חמור יותר משאר דברים ודל הקל נמי הוה קולא יתירא בחובל שהותר מכללו שמוחר לחבול בחבירו וכן עדים זוממין לא עשו מעשה הוה קולא יתירא ואפילו למ"ד עקימת שפתיים הוה מעשה הוה אמרי' בסנהדרין (דף ס"ה.) שם: שאני עדים זוממין הואיל וישנן בראיה' וצפרק כשם (שוטה טו:) יש לפרש נמי דפריך גבי טבול יוס וכלי חרס מה להלך השוה שבהן שכן דל חמור דקרי דל חמור משונה כלי חרס שמתמא באוירו וטבול יוס נמי יש לפרש דחוק שקורא דל חמור מה שנעשה אב הטומאה צמג שלא היה נראה שיהיה שום דבר אב הטומאה אלף אס כן טומאה יוצאה מגופו ועוד יש לומר דלד חמור דהתם היינו דאיכא למפסק שכן צמינו אב הטומאה דנהי דכלי חרס אינו נעשה אב מכל מקום